

1 Bírósághoz kell fordulnom vagy van más lehetőség is?

A jogviták mind peres úton, mind peren kívül rendezhetők.

A jogvita peren kívüli rendezésének egyik módja a **békéltetés**. A békéltetés az önkéntes vitarendezés peren kívüli módja, amelyet egy független és pártatlan békéltető vezet. A békéltető elősegíti a felek közötti kommunikációt a jogvita megoldásának megtalálása érdekében. A békéltető tárgyalások bizalmi jellegűek, és a békéltető nem irányíthatja a békéltetést oly módon, hogy az azt a benyomást keltse, hogy a békéltető kötelező érvényű határozatot hozhat. A békéltető lehet közjegyző, ügyvéd vagy a felek által a jogvitára kijelölt és egy jogi személy (mint például az észti biztosító társaság [*Eesti Kindlustusseltside Liit*] és az észti gépjármű biztosító iroda [*Eesti Liikluskindlustuse Fond*] keretében működő biztosító közvetítő testület) révén eljárni jogosult más természetes személy. A békéltető testület állami vagy önkormányzati szervhez tartozó testület, mint például a szerzői jogokkal foglalkozó bizottság (*autoriõiguse komisjon*). A békéltető eljárás eredményeként létrejött egyezségi megállapodás végrehajtható okiratnak minősül a törvényben meghatározott feltételek szerint, feltéve, hogy a megállapodást a bíróság végrehajthatóvá nyilvánította, és az végrehajtás céljából benyújtható a végrehajtó részére. Amennyiben a békéltető közjegyző vagy ügyvéd, a vagyoni igényrel kapcsolatos egyezségi megállapodást vagy amennyiben az egyezségi megállapodás a nem vagyoni igényre tekintettel is megköthető, az ez utóbbi igényrel kapcsolatos egyezségi megállapodást a közjegyző is hitelesítheti a békéltetésben részt vevő felek kérelmére, és az azonnal végrehajtható. Ebben az esetben a bíróságnak nem kell végrehajthatóvá nyilvánítania az egyezségi megállapodást. A békéltető testület által hitelesített egyezségi megállapodás köti a feleket, és azt a bíróságnak nem kell végrehajthatóvá nyilvánítania. A **választottbírósi eljárás** az alternatív vitarendezés egy másik módja. Mivel a választottbírósi összetételét maguk a felek határozzák meg, így biztosak lehetnek a választottbírák tudásában, tapasztalatában és pártatlanságában. A feleknek emellett joguk van kiválasztani a használt nyelvet, az alkalmazandó jogot és az eljárás szabályait. A választottbírósi megalakulhat egyetlen ügyben (ad hoc jelleggel), vagy működhet állandó jelleggel. Állandó jelleggel működő választottbírósi Észtországban az észti közjegyzői kamara mellett működő választottbírósi (*Notarite Koja vahekohus*). Észtországban a határon átnyúló üzleti tevékenységben eredő jogvitákat gyakran az **észti kereskedelmi és iparkamara mellett működő választottbírósi** (*Eesti Kaubandus-Tõõstuskoja [EKTK] arbitraazikohus*) bírálja el. Az állandó jelleggel működő észti választottbírósi által hozott ítélet végrehajtható okiratnak minősül anélkül, hogy azt a bíróság végrehajthatóvá nyilvánította volna. A más választottbírósi, beleértve az ad hoc jelleggel működő választottbírósiakat is, valamint a más államok választottbírósiakat által hozott ítéleteket először egy bíróságnak kell végrehajthatóvá nyilvánítania annak érdekében, hogy azok végrehajthatóvá váljanak. A választottbírósi eljárás és a békéltetés mellett a jogviták egyes típusainak peren kívüli rendezésére léteznek más bizottságok is.

Például a munkaügyi jogviták először a **munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság** (*tõõvaidluskomisjon*) elé terjeszthetők. A munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság az egyéni munkaügyi jogvitákat elbíráló független testület, amelyhez mind a munkavállalók, mind a munkáltatók fordulhatnak. A munkaügyi jogvitáknak a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság által történő elbírálását a **munkaügyi jogviták rendezéséről szóló törvény** (*individuaalse tõõvaidluse lahendamise seadus*) szabályozza. Mentés az illeték alól a jogvitának a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság által történő elbírálása. A munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottsághoz lehet fordulni a munkaügyi jogviszonyból eredő bármely jogvita rendezése érdekében. Pénzbeli követelés esetén a követelés összegének megalapozottnak kell lennie, és a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottsághoz való fordulásnak nincs korlátja. A munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottsághoz benyújtott kérelemben fel kell tüntetni a jogvitával kapcsolatos releváns körülményeket. Például a munkaszerződés felmondásának megtámadása esetén fel kell tüntetni a felmondás idejét és okát. A kérelemben le kell írni a felek közötti vita természetét, például azt, hogy a kérelmező véleménye szerint a munkáltató vagy a munkavállaló mit mulasztott el teljesíteni, vagy mit tett a törvénnyel ellentétesen. A kérelemnek tartalmaznia kell az abban foglalt követeléseket alátámasztó bizonyítékokat (például munkaszerződés, közös megállapodás vagy a munkáltató és a munkavállaló közötti levelezések stb.), illetve a más bizonyítékokra vagy a tanúkra vonatkozó információkat. Ha a kérelmező szükségesnek tartja tanú tárgyaláson való meghallgatását, a kérelemben fel kell tüntetnie a tanú nevét és címét. A munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság által hozott, joghatást kiváltó határozat végrehajtható okiratnak minősül, és végrehajtás céljából továbbítható a végrehajtó részére. Bizonyos körülmények között a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság a határozatát azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja. Ha a jogvitában érintett felek egyike nem ért egyet a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság határozatával, e fél keresetet nyújthat be a körzeti bírósághoz (*maakohus*), hogy az a határozat átíratának kézhezvételét követő naptól számított egy hónapon belül bírálja el a munkaügyi jogvitát. Ebben az esetben a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottság határozata nem fejt ki joghatást.

A fogyasztók és a kereskedők közötti szerződésekből eredő követelések esetében a **fogyasztói panaszokkal foglalkozó bizottság** (*tarbijakaebuste komisjon*) járhat el. A fogyasztói jogviták rendezését a **fogyasztók védelméről szóló törvény** (*tarbijakaitseseadus*) szabályozza. A fogyasztói panaszokkal foglalkozó bizottság jogosult eljárni mind a nemzeti, mind a határon átnyúló olyan fogyasztói jogviták esetében, amelyek a fogyasztók és a kereskedők közötti szerződésekből erednek, és amelyeket a fogyasztó indított, amennyiben a jogvitában érintett felek egyike olyan kereskedő, amelynek székhelye az Észt Köztársaság területén található. A bizottság hatáskörrel rendelkezik a hibás termék által okozott károkhoz kapcsolódó jogviták elbírálása tekintetében is, feltéve, hogy a kárt megállapítható. Ha a károkozás ténye megállapítást nyert, de a kár pontos összege nem határozható meg, például nem vagyoni károk vagy jövőbeli károk esetén, a kártérítés összegét a bíróság állapítja meg. A bizottság nem bírálja el az általános érdekű, nem gazdasági jellegű szolgáltatásokhoz, a közjogi személyek által kínált oktatási szolgáltatásokhoz vagy az egészségügyi szakemberek által betegeknek egészségügyi állapotuk felméréséhez, fenntartásához vagy helyreállításához – ideértve a gyógyszerek és az orvostechnikai eszközök felírását, kiadását és az azokkal való ellátást – nyújtott szolgáltatásokhoz kapcsolódó jogvitákat. Emellett nem a bizottság bírálja el a halálesetből, testi sérülésekből vagy egészségkárosodásból eredő követelésekre vonatkozó és az olyan jogvitákat, amelyek rendezését más törvények szabályozzák. Ezen jogvitákat a hatáskörrel rendelkező intézmények vagy bíróságok bírálják el (például az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos szerződésekből eredő jogvitákat a bíróságok mellett az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottságok is elbírálják). A fogyasztó által benyújtott kérelmet az annak befogadásától számított 90 napon belül elbírálják és a jogvita rendezésének eredményét ellenőrzés céljából a felek rendelkezésére bocsátják. Összetett jogviták esetén e határidő meghosszabbítható. A fogyasztói panaszokkal foglalkozó bizottság határozatában foglaltakat a határozatnak az észti fogyasztóvédelmi testület (*Tarbijakaitseseame*) weboldalán történő közzétételét követő naptól számított 30 napon belül teljesíteni kell, ha a határozat másképp nem rendelkezik. A bizottsági határozat teljesítését elmulasztó kereskedők jegyzékét közzéteszik az észti fogyasztóvédelmi testület honlapján; jöllehet a bizottsági határozat nem végrehajtható, ami azt jelenti, hogy nem továbbítható ilyen céllal a végrehajtó részére. A jegyzékben szereplő kereskedőt törlik a jegyzékből, amennyiben a

kereskedő teljesíti a bizottsági határozatban foglaltakat a jegyzékbe kerülését követően, vagy ha a jegyzékbe kerülésétől számítva több, mint 12 hónap eltelt. Ha a jogvitában érintett felek nem értenek egyet a bizottság határozatában foglaltakkal, és nem teljesítik azt, keresettel fordulhatnak a körzeti bírósághoz ugyanezen jogvita elbírálása érdekében. A kereskedő írásban értesíti a fogyasztóvédelmi testületet arról, hogy a határozatban foglaltakat teljesítették, vagy hogy az ügyet a körzeti bíróság elé terjesztették, és utóbbi esetben egyúttal csatolja a körzeti bíróság részére benyújtott kereset másolatát. A fogyasztóvédelmi testület a fogyasztó egyetértésével és annak képviselőjében maga is a körzeti bírósághoz fordulhat a bizottság által elbírált jogvita tárgyalása érdekében, ha a kereskedő elmulasztja teljesíteni a határozatban foglaltakat, és a jogvita releváns törvény vagy más jogszabály alkalmazása szempontjából vagy az a fogyasztók kollektív érdekében áll.

Az ingatlan-bérbeadásból eredő jogvitákat az **ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság** is elbírálhatja. Az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogviták rendezését az **ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogviták rendezéséről szóló törvény** (*üürivaidluse lahendamise seadus*) szabályozza. Az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottságok nem bírálhatják el a 3200 eurót meghaladó összegű pénzügyi követelésekből eredő jogvitákat. A helyi önkormányzatok jogosultak ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság felállítására, és e bizottság bírálja el a területén felmerülő ingatlan-bérbeadásból eredő jogvitákat. Észtországban ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság felállítására csak Tallinnban került sor. Az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság elé terjesztett kérelemben meg kell jelölni a kérelmező kérelmét és az annak alapjául szolgáló valamennyi tényt, valamint a kérelemnek tartalmaznia kell az ingatlanbérleti szerződést és a kérelemben tett állításokat alátámasztó bizonyítékokat, továbbá minden más releváns okirati bizonyítékot. Az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság által hozott, joghatást kiváltó határozat végrehajtható okiratnak minősül, és végrehajtás céljából továbbítható a végrehajtó részére. Amennyiben a jogvitában érintett felek egyike nem ért egyet az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság határozatával, a bizottsági határozat kézhezvételét követő naptól számított 20 napon belül a körzeti bíróság elé terjesztheti az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitát. Ebben az esetben az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákkal foglalkozó bizottság határozata nem fejt ki joghatást. A jogvitáknak a fent említett bizottságok által történő elbírálása nem kötelező pert megelőző eljárás, vagyis ha a felek nem kívánják vagy nem tudják peren kívül rendezni jogvitájukat, keresettel fordulhatnak a bírósághoz. Ugyanazon igényeket egyidejűleg mind a bíróság, mind a hatáskörrel rendelkező peren kívüli bizottság is elbírálhatja.

2 Van határideje a perindításnak?

A magánjogi jogviszonyokra a magánautonómia elve az irányadó, ami azt jelenti, hogy a hitelező szabadon dönthet arról, hogy mikor érvényesíti igényét az adóssal szemben. A jogi egyértelműség és a jogbiztonság érdekében ugyanakkor az adós hivatkozhat az elévülési időre, ha a hitelező meghatározott időn belül elmulasztja benyújtani keresetét. A bíróság vagy más vitarendező testület kizárólag akkor érvényesíti az elévülési időt, ha azt a kötelezett személy kéri. A hitelezői követelés tehát nem évül el az elévülési idő lejártakor. Ha a követelés ugyanakkor elévült, és a kötelezett személy hivatkozik az elévülési időre, a bíróság nem bírálhatja el a követelést, és e tekintetben nem hozhat érdemi határozatot.

A jogügyletekből eredő követelések elévülési ideje 3 év.

A jogügyletekből eredő követelések elévülési ideje 10 év, ha a kötelezett személy szándékosan elmulasztja kötelezettségei teljesítését.

Az ingatlantulajdon átruházásából, az ingatlantulajdon dologi joggal történő megterheléséből, a dologi jog átruházásából vagy megszüntetéséből, illetve a dologi jog tartalmának módosításából eredő követelések elévülési ideje 10 év.

A jogszabályból eredő követelések elévülési ideje 10 év a követelés esedékességének napjától kezdve, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Jogellenesen okozott kárból eredő követelés elévülési ideje 3 év attól a naptól kezdve, hogy a jogosult személy tudomást szerzett vagy tudomást kellett volna szereznie a kárról és a kártérítésre köteles személyről.

Jogalap nélküli gazdagodásból eredő követelés elévülési ideje 3 év attól a naptól kezdve, hogy a jogosult személy tudomást szerzett vagy tudomást kellett volna szereznie a jogalap nélküli gazdagodásból eredő követelés fennállásáról.

Az ismétlődő kötelezettségek teljesítésére irányuló követelések elévülési ideje – a gyermektartási kötelezettségek teljesítésére irányuló követelések kivételével – 3 év minden egyes kötelezettség esetében, a követelés jogalapjától függetlenül.

A gyermektartási kötelezettségek teljesítésére irányuló követelések elévülési ideje 10 év minden egyes kötelezettség esetében.

A tulajdonjogból eredő visszaszolgáltatás iránti követelések és a családjogból vagy öröklési jogból eredő követelések elévülési ideje 30 év a követelés esedékessé válásának napjától kezdve, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Az önkényes birtokossal szemben fennálló, tulajdonjogból eredő visszaszolgáltatási igény nem évül el.

A munkaviszonyból eredő egyes követelések elévülési idővel rendelkeznek a bírósághoz fordulás tekintetében. Például a munkaviszonyból eredő jogok elismeréséből és a megsértett jogok védelméből eredő követeléseknek a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottsághoz vagy bírósághoz való benyújtásának határideje 4 hónap. A munkaszerződés megszüntetésének visszavonása iránt a bírósághoz vagy a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottsághoz benyújtott kereset, illetve kérelem a megszüntetésre irányuló nyilatkozat kézhezvételét követő 30 naptári napon belül nyújtható be; a megszüntetésre irányuló nyilatkozat kézhezvételét követő 30 naptári napon belül a munkavállaló kérelmet nyújthat be a bírósághoz vagy a munkaügyi jogvitákkal foglalkozó bizottsághoz a jóhiszeműség elvével ellentétes megszüntetés megtámadása érdekében, kivéve, ha a munkáltató a munkaszerződésnek a munkavállaló által történő megsértése miatt szüntette meg a szerződést; a bírel kapcsolatos követelés benyújtásának határideje 3 év.

3 Ebben a tagállamban kell bírósághoz fordulnom?

A nemzetközi joghatóságra vonatkozó rendelkezések határozzák meg azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén az ügyeket az észt bíróságok bírálják el. Az észt bíróságok joghatósága alá tartozik az ügy, ha a joghatósággal és hatáskörrel kapcsolatos rendelkezéseknek megfelelően vagy valamely joghatóságról szóló megállapodás alapján az észt bíróságok bírálhatják el azt, kivéve, ha jogszabály vagy valamely nemzetközi megállapodás másként rendelkezik. A nemzetközi joghatóság nem jelent kizárólagos joghatóságot, kivéve, ha jogszabály vagy valamely nemzetközi megállapodás másként alkalmazhatók, ha valamely nemzetközi megállapodás vagy a következő uniós rendeletek valamelyike nem szabályozza azt másként:

a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;

a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet;

a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet;

az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;

a polgári és kereskedelmi ügyekben a tagállamközi követelésbehajtás megkönnyítése érdekében az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés eljárásának létrehozásáról szóló 655/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet.

4 Amennyiben igen, úgy konkrétan melyik bírósághoz kell fordulnom ebben a tagállamban, tekintettel lakóhelyemre és a másik fél lakóhelyére vagy az ügyem egyéb körülményeire?

Az **általános joghatóság** határozza meg a valamely személlyel szemben benyújtható kereset, valamint a valamely személy tekintetében végrehajtható más eljárási cselekmények esetén eljáró bíróságot, kivéve, ha jogszabály nem rendelkezik úgy, hogy a keresetet más bírósághoz kell benyújtani, vagy az eljárási cselekmény végrehajtásánál más bíróságnak kell eljárnia.

A **vagylagos joghatóság** határozza meg a valamely személlyel szemben benyújtható kereset, valamint a valamely személy tekintetében végrehajtható más eljárási cselekmények esetén az általános joghatósági ok mellett igénybe vehető bíróságot.

A **kizárólagos joghatóság** a polgári jogi ügy elbírálására egyedülként jogosult bíróságot határozza meg. Nemperekes ügyekben a joghatóság kizárólagos, kivéve, ha jogszabály másként rendelkezik.

Az **általános joghatóság** alapján természetes személlyel szemben az annak lakóhelye szerinti bírósághoz, jogi személlyel szemben az annak székhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani a keresetet. Ha a természetes személy lakóhelye ismeretlen, az e személlyel szembeni keresetet az annak utolsó ismert lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani.

Ha az általános rendelkezések szerint az ügy nem tartozik az észti bíróságok joghatósága alá, vagy a joghatóság nem állapítható meg, és nemzetközi megállapodás vagy jogszabály másként nem rendelkezik, az ügyet a harju megyei bíróság (*Harju Maakohus*) bírálja el, ha:

nemzetközi megállapodás alapján az ügyet az Észt Köztársaságban kell elbírálni;

a felperes az Észt Köztársaság állampolgára vagy lakóhelye Észtországban található, és a felperesnek nincs lehetősége arra, hogy a külföldi államban jogait megvédje, vagy a felperestől ez nem elvárható;

az ügy jelentős mértékben Észtországra vonatkozik valamely más ok alapján, és a felperesnek nincs lehetősége, hogy a külföldi államban jogait megvédje, vagy a felperestől ez nem elvárható.

A harjui körzeti bíróság bírálja el az ügyet, ha az az észti bíróságok joghatósága alá tartozik, de az ügyben nem állapítható meg a hatáskörrel rendelkező észti bíróság. Ez érvényes akkor is, ha az észti bíróságok joghatóságában úgy állapodnak meg, hogy pontosan meghatároznák a hatáskörrel rendelkező bíróságot.

A **kizárólagos (kötelező) joghatóság** alapján a következő tárgyakra vonatkozó kereseteket az ingatlan fekvésének helye szerinti bírósághoz kell benyújtani: az ingatlanra vonatkozó tulajdonjog, korlátozott dologi jog vagy más dologi jogi teher fennállása vagy fenn nem állása elismeréséhez kapcsolódó, illetve az ingatlanra vonatkozó egyéb joggal kapcsolatos követelés;

az ingatlanok határainak meghatározása vagy megosztása;

az ingatlanok birtokvédelme;

a lakástulajdonból eredő tulajdonjogi követelés;

az ingatlanra vonatkozó végrehajtáshoz kapcsolódó követelés;

az ingatlanra vonatkozó bérleti szerződésből vagy kereskedelmi bérleti szerződésből vagy az ingatlan kötetmi jog alapján történő használatára irányuló más szerződésből, illetve az e szerződések érvényességéből eredő követelés.

A vagyontárggyal kapcsolatos szolgalmra, teherre vagy elővásárlási jogra vonatkozó keresetet a vagyontárgy fekvésének helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

A kizárólagos (kötelező) joghatóság alapján a tisztességtelen általános szerződési feltétel elhagyása vagy e feltételnek a feltétel alkalmazását javasoló személy által történő eltörlése vagy visszavonása iránti keresetet az alperes üzleti tevékenységének helye, ennek hiányában lakóhelye vagy székhelye szerinti bíróság bírálja el. Ha az alperesnek nincs üzleti tevékenységre szolgáló helye, lakóhelye vagy székhelye Észtországban, a keresetet az a bíróság bírálja el, amelynek illetékességi területén az általános szerződési feltételt alkalmazták.

A jogi személy által a valamely testület által hozott határozat visszavonása vagy semmissé nyilvánítása iránt benyújtott keresetet a kizárólagos joghatóság alapján a jogi személy székhelye szerinti bíróság bírálja el.

Az észti bíróság bírálhatja el a házassággal kapcsolatos ügyet, ha:

legalább a házastársak egyike észti állampolgár vagy a házasságkötés idején észti állampolgár volt;

mindkét házastárs Észtországban rendelkezik lakóhellyel;

a házastársak egyike Észtországban rendelkezik lakóhellyel, kivéve amikor az egyik házastárs állampolgársága szerinti országban nyilvánvalóan nem ismernék el a meghozandó határozatot.

A kizárólagos joghatóság alapján az észti bíróság által elbírálandó házassági keresetet a házastársak közös lakóhelye, ennek hiányában az alperes lakóhelye szerinti bíróság bírálja el. Ha az alperes nem rendelkezik lakóhellyel Észtországban, a keresetet a felek közös kiskorú gyermekének lakóhelye, közös kiskorú gyermek hiányában a felperes lakóhelye szerinti bíróság bírálja el.

Ha az eltűnés miatt távollévő személy vagyonát letétbe helyezik, vagy a korlátozottan cselekvőképes személy részére gondnokot jelölnek ki, illetve ha egy személyt szabadságvesztésre ítélnék, az ilyen személlyel szemben indított, házasság felbontása iránti kereset esetén a felperes lakóhelye szerinti bíróság is eljárhat.

A származással összefüggő keresetet az észti bíróság is elbírálhatja, ha legalább a felek egyike észti állampolgár vagy lakóhellyel rendelkezik Észtországban. Az észti bíróság által elbírálandó, származással összefüggő keresetet kizárólagos joghatóság alapján a gyermek lakóhelye szerinti bíróság bírálja el. Ha a gyermek lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet az alperes lakóhelye szerinti bíróság bírálja el. Ha az alperes lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet a felperes lakóhelye szerinti bíróság bírálja el. Ugyanez érvényes a tartással összefüggő keresetekre is.

A **vagylagos joghatóság** alapján a tulajdonjogi követelést magában foglaló, természetes személlyel szembeni kereset az utóbbi tartózkodási helye szerinti bírósághoz is benyújtható, ha e személy hosszabb ideig e helyen tartózkodik munkaviszonya vagy szolgálati jogviszonya, tanulmányai vagy egyéb hasonló indok alapján. Az alperes gazdasági vagy szakmai tevékenységével összefüggő keresetet az üzleti tevékenység helye szerinti bíróság is elbírálhatja.

A tagságon alapuló jogi személy, beleértve a gazdasági társaságot is, vagy annak tagja, partnere vagy részvényese a vagylagos joghatóság alapján az ezen tagságból vagy részesedésből eredő, a jogi személy tagjával, partnerével vagy részvényesével szembeni keresetét a jogi személy székhelye szerinti bírósághoz is benyújthatja.

Ha valamely személynek külföldi államban van a lakóhelye vagy székhelye, az e személlyel szembeni tulajdonjogi követelést a vagylagos joghatóság alapján azon bíróság is elbírálhatja, amelynek illetékességi területén található a követeléshez kapcsolódó tárgyak, vagy azon bíróság, amelynek illetékességi területén e személy más eszközei találhatóak. Ha ezen eszköz szerepel valamely közhiteles nyilvántartásban, e keresetet az ezen eszközt tartalmazó nyilvántartás helye szerinti bíróság is elbírálhatja. Ha az eszköz kötetmi jogi követelés tárgyát képezi, e kereset az adós lakóhelye vagy székhelye szerinti bírósághoz is benyújtható. Ha a követelést egy tárgy biztosítja, a kereset azon bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén a tárgy található. A jelzálogjoggal biztosított vagy az ingatlanon lévő teherhez kapcsolódó követelés behajtása iránti vagy az ehhez hasonló követelést magában foglaló más ilyen kereset ahhoz a bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén az ingatlan található, feltéve, hogy az adós a nyilvántartásba vett, jelzálogjoggal biztosított vagy más teherrel terhelt ingatlan tulajdonosa.

A lakástulajdonossal szemben benyújtott azon kereset, amely a lakástulajdonhoz kapcsolódó jogviszonyból ered, a vagylagos joghatóság alapján ahhoz a bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén az érintett lakás található.

A szerződésből eredő kereset vagy a szerződés semmissé nyilvánítása iránti kereset a vagylagos joghatóság alapján ahhoz a bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén az érintett szerződéses kötelezet teljesítették volna.

A fogyasztó a vagylagos joghatóság alapján a **kötelmi jogról szóló törvény** (*völaðigusead*) 35., 46. vagy 52. szakaszában, a 208. szakasza (4) bekezdésében, a 379. vagy 402. szakaszában, a 635. szakasza (4) bekezdésében vagy a 709., 734. vagy 866. szakaszában meghatározott szerződésből vagy jogviszonyból eredő keresetet vagy az Észtországból származó üzleti tevékenységre szolgáló hellyel rendelkező vállalkozással kötött egyéb szerződésből eredő keresetet a lakóhelye szerinti bírósághoz is benyújthatja. Ez nem alkalmazható a fuvarozási szerződésekből eredő keresetekre.

A kötvényjogosultak, a kedvezményezettek vagy a biztosítótól a biztosítási szerződés alapján szolgáltatás követelésére jogosult más személyek a vagylagos joghatóság alapján a biztosítási szerződésből eredő, biztosítóval szembeni keresetet a lakóhelyük vagy székhelyük szerinti bírósághoz is benyújthatják.

Felelősségbiztosítás vagy épület, ingatlan, illetve épülettel vagy ingatlannal együtt ingó vagyon biztosítása esetén a vagylagos joghatóság alapján ahhoz a bírósághoz is benyújtható a biztosítóval szembeni kereset, amelynek illetékességi területén a kárt okozó cselekmény vagy káresemény bekövetkezett.

A munkavállaló a vagylagos joghatóság alapján a munkaszerződésből eredő keresetet a lakóhelye vagy a munkahelye szerinti bírósághoz is benyújthatja. A jogellenesen okozott kár megtérítése iránti kereset a vagylagos joghatóság alapján ahhoz a bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén a kárt okozó cselekmény vagy káresemény bekövetkezett.

Azon kereset, amelynek tárgya az öröklési jog megállapítása, az örökösnek az ingatlan birtokosával szembeni követelése, az öröklési vagy hagyatéki szerződésből eredő követelés, illetve a kötelelő részre vagy az ingatlan megosztására irányuló követelés, a vagylagos joghatóság alapján ahhoz a bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén az elhunyt a halálakor lakóhellyel rendelkezett. Ha az elhunyt az Észti Köztársaság állampolgára volt, de halálakor Észtországból nem rendelkezett lakóhellyel, e kereset ahhoz a bírósághoz is benyújtható, amelynek illetékességi területén az elhunyt utolsó észtországi lakóhelye volt. Ha az elhunyt nem rendelkezett lakóhellyel Észtországból, a kereset benyújtható a harjui körzeti bírósághoz.

A több alperessel szemben indított kereset a felperes választása szerint az alperesek egyikének lakóhelye vagy székhelye szerinti bírósághoz nyújtható be. Ha egy alperessel szemben több kereset indítható ugyanazon körülmények alapján, valamennyi kereset benyújtható azon bírósághoz, amely az ugyanazon tényállásból eredő egyik vagy több követelést magában foglaló kereset esetén eljárhat.

A viszontkereset ahhoz a bírósághoz nyújtható be, amelyhez a keresetet benyújtották, feltéve, hogy a viszontkereset nem tartozik kizárólagos joghatóság alá. Ez érvényes arra az esetre is, amikor az általános rendelkezések alapján a viszontkeresetet egy külföldi állam bíróságához kellene benyújtani.

A harmadik fél önálló követelésére irányuló kereset a főkövetelést elbíráló bírósághoz is benyújtható.

A csődeljárásra vagy a csőd eljárás alá vont vagyonra, a csőd gondnokra és a csődválasztmány tagjára vonatkozó kereset, beleértve a valamely vagyontárgy csődvagyonból való kizárására irányuló keresetet, a fizetési képtelenséget megállapító bírósághoz is benyújtható. A követelés elismerése iránti kereset a fizetési képtelenséget megállapító bírósághoz is benyújtható.

A fizetési képtelen személy a csődvagyonra vonatkozó keresetét, beleértve a helyreállítás iránti keresetét is, a fizetési képtelenséget megállapító bírósághoz is benyújthatja.

Ha nem az alperes szerinti általános joghatósági ok alapján eljáró bírósághoz nyújtják be a keresetet, ezt meg kell indokolni a bíróság részére.

Ha az ügy egyidejűleg több észti bíróság hatáskörébe tartozik, a felperes jogosult eldönteni, hogy melyikhez nyújtja be a kérelmét elbíráló bíróság. Ebben az esetben az ügyet az a bíróság bírálja el, amelyhez először érkezett meg a kérelem.

5 Konkrétan melyik bírósághoz kell fordulnom ebben a tagállamban, tekintettel az ügyem jellegére és a pertárgy értékére?

Észtországból nem az ügy természete vagy a szóban forgó összeg határozza meg a joghatóságot.

6 Magam is indíthatok keresetet vagy közvetítőn – például ügyvéden – keresztül kell bírósághoz fordulnom?

Ha jogszabály másképp nem rendelkezik, a felek (felperes, alperes, harmadik fél) személyesen, illetve cselekvőképességgel rendelkező képviselő útján vehetnek részt a polgári eljárásban. A személyes részvétel nem fosztja meg a feleket attól a joguktól, hogy képviselőt vagy tanácsadót vegyenek igénybe az ügyben.

A polgári eljárásjogban a cselekvőképesség azt jelenti, hogy a személy gyakorolhatja polgári eljárásjogi jogait, és teljesítheti polgári eljárásjogi kötelezettségeit a bíróság előtt eljárási cselekményei útján. A 18. életévét betöltött személy teljes cselekvőképességgel rendelkezik. A korlátozottan cselekvőképes személyek sem rendelkeznek cselekvőképességgel a polgári eljárásban, kivéve, ha a felnőtt személy cselekvőképességének korlátozása nem a polgári eljárásjogi jogok gyakorlásához és a polgári eljárásjogi kötelezettségek teljesítéséhez kapcsolódik. A 15. életévüket betöltött kiskorú személyeknek jogukban áll a törvényes képviselőjükkel részt venni az eljárásban.

A bíróságon a meghatalmazott ügyvéd vagy olyan személy lehet, aki legalább államilag elismert jogtudományi mesterfokozattal, az

Észti Köztársaság oktatásról szóló törvénye (*Eesti Vabariigi hariduseseadus*) 28. szakaszának (22) bekezdésében meghatározott ezzel egyenértékű képesítéssel vagy egyenértékű külföldi képesítéssel rendelkezik.

A bíróságon a jogi személyeket az igazgatótanács tagja vagy az igazgatótanácsot helyettesítő testület tagja (törvényes képviselő) képviseli, kivéve, ha jogszabály vagy az alapszabály együttes képviseletről rendelkezik. Az igazgatótanács tagja az ügy bíróság előtti képviseletét meghatalmazott képviselőre ruházhatja. Az ilyen képviselő megléte nem érinti a törvényes képviselőt, mint például a jogi személy igazgatótanácsa tagjának az eljárásban való részvételét. Ha jogszabály előírja, a képviselőt a bíróság jelöli ki.

7 A per megindításához pontosan hová kell benyújtanom a kereseti kérelmemet: a bíróság kezelőirodájához vagy hivatalához, vagy más igazgatási szervhez?

A keresetlevélben fel kell tüntetni annak a bíróságnak a nevét, amelyhez a keresetlevelet be kívánják nyújtani. A kereset elektronikusan is benyújtható a <https://www.e-toimik.ee/> címen elérhető portálon keresztül a személyi igazolvány útján történő bejelentkezéssel. A kereset elektronikusan is benyújtható faxon vagy az e célra megjelölt e-mail-címre küldve. Személyes benyújtás esetén a keresetet az érintett bíróság épületének irodájában kell beadni.

8 Milyen nyelven terjeszthetem elő a kereseti kérelmemet? Ez szóban is lehetséges, vagy írásban kell megtennem? Elküldhetem a kereseti kérelmemet faxon vagy e-mailben?

A bíróságok előtti eljárás és a bírósági iratok nyelve az észti. A keresetet írásban, észti nyelven kell benyújtani. A kérelmet aláírt formában kell benyújtani a bíróság részére; elektronikusan aláírt formában is benyújtható a <https://www.e-toimik.ee/> címen elérhető portálon keresztül a személyi igazolvány útján való bejelentkezéssel, vagy e-mailben is elküldhető elektronikusan aláírt formában. A kereset faxon vagy e-mailben nem elektronikusan aláírt formában csak akkor küldhető be, ha az aláírt keresetet haladéktalanul benyújtják a bíróság részére.

9 Vonatkoznak-e speciális formai előírások a perindításra, vagy ha nem, akkor hogyan kell előadni az ügyemet? Vannak-e olyan iratok, amelyeket csatolni kell az ügy aktájához?

Nincs a keresetlevél benyújtására vonatkozó formanyomtatvány. A keresetnek a következőket kell tartalmaznia:

az eljárás feleinek és a képviselők neve, címe és elérhetősége;

a bíróság neve;

a felperes egyértelműen megfogalmazott követelése (a kereset tárgya);
a kereset alapjául szolgáló ténybeli körülmények (a kereset alapja);
a kereset alapját képező körülményeket alátámasztó bizonyítékok, és utalás arra, hogy a felperes mely bizonyítékkal mely tényt kívánja bizonyítani;
a felperes beleegyezik-e az írásbeli eljárásba vagy bírósági tárgyalást választ;
a pertárgyérték, kivéve, ha a kereset valamely meghatározott összeg kifizetésére vonatkozik;
a keresethez csatolt melléletek jegyzéke;

az eljárás résztvevőinek és képviselőinek aláírása vagy elektronikusan továbbított irat esetén elektronikus aláírása.

Ha a felperes azt kéri, hogy iratokon alapuló eljárás során tárgyalják az ügyet, ezt fel kell tüntetnie a keresetben.

Ha a felperest képviselő képviseli az eljárásban, a keresetben meg kell jelölni a képviselőre vonatkozó adatokat. Ha a felperes fordítót vagy tolmácsot kíván igénybe venni az eljárás során, azt meg kell jelölnie a keresetben, és lehetőség szerint meg kell adnia a tolmács vagy fordító adatait.

Ha nem az alperes szerinti általános joghatósági ok alapján eljáró bírósághoz nyújtják be a keresetet, ezt meg kell indokolni a bíróság részére.

A fent részletezett információkon kívül a házasság felbontására irányuló keresetben meg kell jelölni a házastársak közös kiskorú gyermekeinek nevét és születési dátumát, a gyerekeket eltartó és felnevelő személyt és azt a személyt, akivel a gyermekek laknak, valamint a házasság felbontását követő szülői jogokra és gyereknevelésre vonatkozó javaslatot.

Ha a felperes vagy az alperes valamely hatósági nyilvántartásban szereplő jogi személy, a keresethez mellékelni kell a nyilvántartási kártya, a nyilvántartásból készített kivonat vagy a nyilvántartásba vételre vonatkozó igazolás másolatát, kivéve, ha a bíróság maga is ellenőrizni tudja ezeket az adatokat a nyilvántartásban. Egyéb jogi személyek esetében mellékelni kell a jogi személy létezésére és jogképességére vonatkozó egyéb bizonyítékokat.

10 Kell-e bírósági illetéket fizetnem? Ha igen, mikor? A kereseti kérelmem előterjesztésétől kezdve kell ügyvédet fizetnem?

Illetéket kell fizetni a kérelem, a fellebbezés vagy a kereset elbírálásáért. Az illeték mértéke a polgári ügy értékétől függ (az **illetékekről szóló törvény** [*riigildivuseadus*] 1. függeléke szerint), vagy a követelés típusára meghatározott összeg. Illetékmentes a költségmentesség iránti kérelem elbírálása, ha a követelés bérre vagy tartásdíjra vagy az illetékekről szóló törvényben meghatározott más esetekre vonatkozik.

Az illetéket az eljárási cselekmény lefolytatása iránti kérelem benyújtását megelőzően kell megfizetni. Az illeték megfizetését megelőzően a bíróság nem továbbítja keresetet az alperes részére, és más olyan eljárási cselekményre sem kerül sor, amelyre az illetéket meg kell fizetni. Ha a felperes csak részben fizeti meg az illetéket, a bíróság határidőt állapít meg a felperes részére a teljes összeg megfizetésére vonatkozóan. Ha a felperes nem fizeti meg határidőben az illetéket, a kérelem nem elfogadható. Ha az elfogadott kérelem után megfizetett illeték összege kevesebb a törvény által előírtnál, a bíróság előírja a törvény által előírt összegű illeték megfizetését. Ha a felperes elmulasztja az illetéknek a bíróság által megállapított határidőben való megfizetését, a bíróság a követelés ennek megfelelő terjedelméig nem vizsgálja a keresetet.

Az illeték megfizetésekor az illeték tárgyát képező cselekményt meg kell jelölni a fizetési dokumentumban. Ha az illetéket más személy részére fizetik meg, e személyt is meg kell jelölni. Ha a kereset benyújtását követően a bíróság kiegészítő illeték megfizetését írja elő, a bíróság által adott hivatkozási számot is meg kell jelölni az illeték hitelintézet útján történő megfizetésekor.

A meghatalmazott képviselő ténylegesen felmerülő és észszerű költségeit rendszerint azon félnek kell megfizetnie, akivel szemben ítéletet hoznak. A meghatalmazott képviselő elismert költségeinek megtérítéséhez e költségek megfizetését nem kell bizonyítani; a jogi szolgáltatások nyújtásáról kiállított számla elegendő a megtérítéshez. A polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv nem rendelkezik a meghatalmazott képviselő részére történő fizetésről a perköltségek bíróság általi megosztását és megállapítását megelőzően; a jogi szolgáltatás nyújtójának és a képviselendő személynek kell erről megállapodnia a jogi szolgáltatásokról szóló szerződésben.

11 Kérelmezhetek költségmentességet?

Költségmentességet biztosítanak az eljárásban részt vevő azon fél részére, aki természetes személy és a költségmentesség iránti kérelem benyújtásakor az Észk Köztársaságban vagy más uniós tagállamban lakóhellyel rendelkezik, vagy észk vagy más uniós állampolgár. A lakóhelyet az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 62. cikke alapján kell meghatározni. Az eljárás más természetes személy résztvevői csak akkor részesülhetnek költségmentességben, ha nemzetközi megállapodás így rendelkezik.

Költségmentességet biztosítanak az azt kérelmező személynek, ha:

a kérelmező személy az anyagi helyzetére való tekintettel nem, illetve csak részben vagy részletekben tudja megfizetni a perköltségeket; és
alapos okkal feltételezhető, hogy az eljárásban pernyertes lesz.

Az eljárásban való pernyertesség vélelmezhető, ha a költségmentesség iránti kérelemmel érintett kereset jogilag meggyőző módon ismerteti az indokokat és az azt alátámasztó tényeket. Az eljárásban való pernyertesség értékelésekor azt is figyelembe veszik, hogy mennyire fontos az ügy a költségmentességet kérelmező személy számára.

Nem biztosítanak költségmentességet az azt kérelmező természetes személynek, ha:

vélelmezhető, hogy a perköltségek nem haladják meg a költségmentességet kérelmező személy átlagos havi bevételének kétszeresét, amely bevételt a kereset benyújtását megelőző négy hónap átlagos havi bevétele alapján kell kiszámítani az adók és kötelező járulékok, valamint a törvényen alapuló tartási

kötelezettség teljesítésére előírt összegek, továbbá a háztartás és közlekedés ténylegesen felmerülő költségei nélkül;

a költségmentességet kérelmező fedezni tudja a perköltségeket a létező vagyonelemekből, amelyek nagyobb nehézség nélkül értékesíthetők, és amelyekkel szemben jogszabály alapján fizetés iránti követelés érvényesíthető.

A jogi személyek esetében csak azok a non-profit szervezetek jegyzékében szereplő non-profit szervezetek vagy alapítványok vagy azok az

adókedvezményekből bevételt szerző alapítványok vagy ezzel egyenértékű non-profit szervezetek vagy alapítványok jogosultak költségmentesség iránti kérelem benyújtására céljaik elérése érdekében, amelyek székhelye Észkországban vagy valamelyik uniós tagállamban található, feltéve, hogy a kérelmezők igazolják, hogy környezetvédelmi vagy fogyasztóvédelmi területen vagy más fontos közérdekből kérnek költségmentességet annak érdekében, hogy megelőzzék nagyszámú személy jogilag védett érdekeinek esetleges sérelmét, és feltéve, hogy vélelmezhető, hogy a vagyonelemből nem tudják fedezni a költségeket, vagy csak részben vagy részletekben tudnák e költségeket megfizetni. Az észk magánjogi más jogi személyek által kérhető költségmentesség a fellebbezés után fizetendő illeték megfizetése alóli teljes vagy részleges mentesség. Más külföldi jogi személyek csak nemzetközi megállapodás alapján részesülhetnek költségmentességben.

12 Hivatalosan mely időponttól tekintik benyújtottnak a keresetemet? Kapok-e a hivataloktól visszajelzést arra vonatkozóan, hogy az ügyemet megfelelően terjesztettem-e elő?

A kereset benyújtásának napja a kereset bírósághoz való beérkezésének napja. Ez csak akkor érvényes, ha a keresetet későbbi időpontban kézbesítették az alperesnek. Ha a bíróság elutasítja a felülvizsgálati kérelem elfogadását, a bíróság nem kézbesíti a keresetet az alperesnek. Ha a kereset megfelel a jogszabályi előírásoknak, a bíróság döntést hoz, és elfogadhatónak minősíti a keresetet. Ha a kereset nem felel meg e követelményeknek, a bíróság a kijavításra határidőt ír elő a felperes részére. A bíróság döntést hoz a kereset elfogadhatónak minősítéséről, vagy ennek megtagadásáról, vagy határidőt ír elő az észszerű időn belül történő kijavításra. A bíróság értesíti a felperest a kereset elfogadhatónak minősítéséről.

13 Kapok-e részletes tájékoztatást az elkövetkező események időrendjéről (pl. a perbebocsátkozás határidejéről)?

A bíróság végzésben értesíti a résztvevőket az eljárás további menetéről. A bíróság végzésben a válaszára vonatkozóan határidőt ír elő az alperes részére, és egyben arról is értesíti az alperest, hogy a kereset elfogadhatónak minősítéséről határozott.

Utolsó frissítés: 11/08/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.